

Petak, 19. juli. 2002.

Statusna konferencija

Otvorena sednica

optuženi je pristupio Sudu

Početak u 14.02 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA SCHOMBURG: Dobar dan svima. Molim sekretara da najavi Predmet.

sekretar: Dobar dan, časni Sude, ovo je *Predmet IT-95-13/1-PT, Tužilac protiv Mileta Mrkšića.*

SUDIJA SCHOMBURG: Hvala, molim da se strane predstavle. Prvo Tužilaštvo.

TUŽITELJKA UERTZ - RETZLAFF: Dobar dan, časni Sude. Tužilaštvo danas zastupaju Mark McKeon, Dianne Boles, a moje je ime Hildegard Uertz-Retzlaff.

SUDIJA SCHOMBURG: Hvala. A za Odbranu?

ADVOKAT VASIĆ: Dobar dan, časni Sude, Odbranu će danas predstavljati Miroslav Vasić i Bojan Mašić advokati iz Beograda.

SUDIJA SCHOMBURG: Hvala. A sada se obraćam i glavnom protagonisti ovog postupka, gospodinu Mrkšiću. Gospodine Mrkšiću, da li me čujete na jeziku koji razumete?

OPTUŽENI MRKŠIĆ: Časni Sude čujem vas dobro. U redu je.

SUDIJA SCHOMBURG: Hvala. Izvolite sedite.

SUDIJA SCHOMBURG: Ova se statusna konferencija održava po Pravilu 65bis. Prvo, potrebno je da se organizuje razmena materijala između dve strane kako bi se obezbedilo ekspeditivno pripremanje suđenja, a osim toga treba da se omogući optuženom da iznese komentare o svom fizičkom i zdravstvenom stanju i uslovima u Pritvorskoj jedinici (Detention Unit). Danas imamo kombinovanu statusnu konferenciju i raspravu o privremenom puštanju na slobodu, pa ću da se na pitanje zdravlja vratim kasnije. Imamo ovde još dva nerešena zahteva o kojima ćemo da odlučimo kad za to dođe vreme. Prema tome, možemo odmah da pređemo na pitanja obelodanjivanja. Ima li problema između strana?

TUŽITELJKA UERTZ - RETZLAFF: Časni Sude, Tužilaštvo je ispunilo svoju obavezu u vezi sa obelodanjivanjem materijala. Sav propratni materijal je obelodanjen

na oba jezika, dakle na engleskom i na BHS-u i nema nikavih problema. Mi ćemo i dalje da nastavimo da ispunjavamo naše obaveze i da dostavljamo dodatne materijale kad za to dođe vreme. Mi smo se u stvari već sastali sa gospodinom Vasićem, pa su Tužilaštvo i Odbrana već počeli da saraduju.

SUDIJA SCHOMBURG: Hvala. Da li vi delite isto mišljenje?

ADVOKAT VASIĆ: Časni Sude, Tužilaštvo je zaista Odbrani dostavilo kompletan propratni materijal koji ide uz optužnicu i Odbrana je nakon toga Pretresnom veću podnela prijemni podnesak. Tako da u tom delu je saradnja onako kako je doista rekao. Što se tiče stava Tužilaštva, mi smo dobili još jedan podnesak kojim zahtevaju amandiranje optužnice i pretpostavljam da će to uticati na dalju razmenu dokumentacije kako je to moja cenjena koleginica sada rekla. Hvala.

SUDIJA SCHOMBURG: Mislim, da treba da se naglasi da bi mogla da postoji veza između pitanja o kojima kasnije treba da odluči i pitanja izmenjene optužnice. Zanima me da li je Tužilaštvo spremno sada da raspravlja o izmenjenoj optužnici i suštinskim pitanjima vezanim sa optužnicom?

TUŽITELJKA UERTZ - RETZLAFF: Časni Sude, mi smo dobili zahtev da se predpretresni podnesci na neko vreme zadrže, da se ne rešavaju budući da još imamo posla pred nama, a to je da napišemo izmenjenu optužnicu. Kao što smo napisali u našem podnesku, mi to nameravamo podneti do kraja avgusta ove godine. Zašto nam je potrebno vreme do kraja avgusta? Radi se jednostavno o činjenici da nam predstoji sudski raspust i mnogo ljudi ide na odmor uključujući i osoblje Tužilaštva i zato smatramo da nećemo biti u mogućnosti da to učinimo pre kraja avgusta.

SUDIJA SCHOMBURG: Hvala na ovom dodatnom komentaru. Ima li drugih problema u vezi sa Pravilom 66 ili Pravilom 68?

ADVOKAT VASIĆ: Časni Sude, Odbrana u vezi sa Pravilom 68 nije dobila nikakav materijal još uvek, a što se tiče Pravila 66 dobili smo samo "suporting", dakle materijal uz optužnicu. Za ostale pretpostavljam da ćemo kontaktirati sa Tužilaštvom ukoliko oni imaju neki materijal koji nam trebaju dostaviti.

SUDIJA SCHOMBURG: Dakle, čini mi se da ipak nema razloga za žaljenje. Jednostavno treba da se reše te stvari i pretpostavljam da strane to mogu međusobno da reše.

TUŽITELJKA UERTZ - RETZLAFF: Da, časni Sude. Mi još nismo započeli sa suštinskim delom, o stvarima o kojima će kasnije da se raspravlja, pa je zato sada još teško da počnemo da pretražujemo naš materijal u vezi sa Pravilom 68. Čim to budemo raspravili nama će odmah biti lakše da obelodanimo taj materijal. Takođe još nismo pripremili popis svedoka i popis predloženih dokaznih predmeta, pa naravno zbog toga to nismo ni obelodanili, jer još uvek je otvoreno pitanje šta će u ovom Predmetu da

bude sporno. I ako sam ja dobro shvatila mi ćemo o tome vrlo skoro, vrlo brzo da raspravljamo i onda ćemo da znamo koliki ćemo korpus dokaznog materijala morati da iznesemo pred Sud.

SUDIJA SCHOMBURG: Hvala. Ne bih smeo da zaboravim da ljubazno zamolim Tužilaštvo da u ovom Predmetu Pretresnom veću preda sav potreban propratni materijal i dokumente koji su relevantni za Predmet, jer veoma je teško Pretresnom veću da donosi odluke bez činjenične osnove. Zato bismo cenili ukoliko biste mogli da nam predate taj materijal. Ima li dugih stvari o kojima želite da se raspravlja za vreme statusne konferencije? Da li neko želi nešto da kaže?

ADVOKAT VASIĆ: Časni Sude, što se tiče Odbrane nema sem onih stvari koje su vezane za zdravstveno stanje optuženog, a to ste rekli da ćemo raspravljati u vezi sa zahtevom za privremeno puštanje. Hvala vam.

SUDIJA SCHOMBURG: Dobro, onda odmah možemo da pređemo na raspravu o privremenom puštanju na slobodu. Pa u tom kontekstu želim da pozdravim predstavnike, ako su me pravilno informisali... U stvari hteo bih da vas zamolim da se predstavite.

PREDSTAVNIK VLADE SRJ ŠARKIĆ: Uvažene sudije, časni Sude, moje ime je Nebojša Šarkić, ja sam pomoćnik saveznog ministra pravde Savezne Republike Jugoslavije.

SUDIJA SCHOMBURG: Hvala vam.

PREDSTAVNIK VLADE SRJ PANČEVSKI: Časni Sude, ja se zovem Miodrag Pančevski, prvi sekretar Jugoslovenske ambasade u Hagu. Hvala.

SUDIJA SCHOMBURG: Hvala. Da bismo izbegli nesporazume, želeo bih da kažem da nam je drago da ste vi ovamo došli i da ćemo vas ovde da tretiramo kao *amicus curiae* u smislu Pravila 74 koji pomažu Pretresnom veću prilikom obavljanja njegove funkcije. A sada je, dakle na Odbrani da iznese svoje argumente. Molim vas da imate na umu da mi ovde imamo vaš pismeni podnesak kao i dva dodatna podneska i da smo sve to pažljivo pročitali. Prema tome, molim vas da se usredsredite na suštinska pitanja. Oba dela, dakle prvo zdravlje, drugo drugi problemi vezani za privremeno puštanje na slobodu prema Pravilu 65.

ADVOKAT VASIĆ: Hvala, časni Sude. Odbrana će upravo imajući u vidu ono šta ste sada rekli zaista najkraće moguće izneti naše razloge za zahtev koji smo podneli. Kao prvi, smatra da je iz medicinskog izveštaja koji smo dobili od specijaliste kardiologa zapravo pokazuje da se ovde radi o bolesnom čoveku, jer je gospodin Mrkšić čovek koji boluje od srčanih oboljenja i koji je morao biti podvrgnut operacijama. Nadalje, iz ovog istog nalaza lekara prozilazi da mu se zdravstveno stanje pogoršalo dolaskom u Pritvorsku jedinicu i da je njegov krvni pritisak vrlo visok. Takođe mu se i holesterol u

krvi povećao, to takođe piše u ovom nalazu. Imajući u vidu ove činjenice kojima Odbrana smatra da se potvrđuju naši zahtevi u ovom delu, smatramo da bi za zdravstveno stanje gospodina Mrkšića bilo dobro i neophodno da završi rehabilitaciju na koju je trebao da ide pre nego što je došao da se dobrovoljno preda Haškom tribunalu. Nakon toga će njegovo zdravstveno stanje sigurno biti mnogo bolje što će uticati i na to da se suđenje lakše provede i da imamo mogućnost da sprovedemo kraj suđenja. Što se tiče ostalih elemenata koje za privremeno puštanje na slobodu predviđa Pravilo 65(B), Odbrana smatra da je svojom dobrovoljnom predajom 15. maja 2002. godine u trenutku kad je trebalo da ide na rehabilitaciju, a došao pred Pretresno veće ovoga Suda, optuženi pokazao da priznaje ovaj Sud i da smatra da je to jedino mesto i jedino Pretresno veće pred kojim treba da dokaže svoju nevinost. Moram da napomenem da je ovakva odluka usledila čim su uspostavljene zakonske mogućnosti za njegov dolazak, odnosno nakon što je u aprilu 2002. godine donet Savezni zakon o saradnji Jugoslavije sa Haškim tribunalom. Razlozi zbog čega se ranije okrivljeni nije javio Sudu, Odbrana je iznela u svom podnesku od 10. juna 2002. godine, jer tada mislimo da je Ustav zabranjivao ovakav dolazak već postoji i odluka Vojnog suda koju smo priložili. Što se tiče drugog elementa, a to je opasnost za uticaj na žrtve i svedoke eventualno, ometanje postupka, naveo bih da Pretresno veće ima u vidu činjenicu da je optužnica koja tereti gospodina Mrkšića iz 1997. godine i da on ni jednom nije pokazao za sav ovaj period da postoji ovakva opasnost. Pored toga Odbrana je navela i to da on i nije u mogućnosti da ima ovakav uticaj, a i njegova izjava ukazuje na činjenicu da on to neće primeniti. Vlade Savezne Republike Jugoslavije i Republike Srbije su dale garanciju da će garantovati izvršenje svih naloga ovog Pretresnog veća ukoliko optuženi bude pušten na slobodu. Svoje lične garancije uz zahtev za privremeno puštanje na slobodu je dao i sam optuženi Mrkšić i on će se kao častan čovek i oficir svoje reči sigurno pridržavati. Imajući u vidu da nas očekuje očigledno duža priprema faza, imajući u vidu i najavljeno amandiranje optužnice, a i raspored koji je pred ovim Pretresnim većem, smatramo da taj vremenski period bi bio isuviše dugačak, da optuženi imajući u vidu njegovo zdravstveno stanje i pogoršanje do koga je došlo boravi u pritvoru. Hteo bih samo da se oslonim na još dva praktična momenta vezana za privremeno puštanje optuženog na slobodu, a to su pre svega mogućnost da se lakše saraduje sa tužiocem u pripremi odbrane u slučaju kada je optuženi u boljem zdravstvenom stanju. Te činjenice iziskuje i pravilo o fer suđenju. A drugi praktični momenat je činjenica, upravo saradnja između Savezne Republike Jugoslavije i Haškog tribunala na osnovu donetog Zakona koja će eventualnim usvajanjem ovog zahteva sigurno naići na veće razumevanje i dublju saradnju između dva subjekta, a smatram da će i potencijalni optuženi se možda javiti Tribunalu, jer u ovom slučaju bi se princip humanosti pokazao prisutan ako bi gospodinu Mrkšiću omogućili da završi svoj medicinski tretman, a potom da se pojavi pred Pretresnim većem ovoga Suda. Poslednje šta želim da kažem je da u svim savremenim pravnim sistemima pritvor ne predstavlja penalnu meru nego meru obezbeđenja prisustva okrivljenog. Smatram da svojim dobrovoljnim dolaskom i priznanjem ovog Tribunala i časnog Suda optuženi nije ostavio nikakvu dilemu da će se odazvati svakom pozivu koji bude upućen i ponašati se po nalogima koje mu ovo Pretresno veće bude dalo. To su argumenti Odbrane. Hvala vam, časni Sude.

SUDIJA SCHOMBURG: Hvala vama, gospodine Vasiću. Imam ovde garancije Republike Srbije i Savezne Republike Jugoslavije na osnovu člana 36 Zakona o saradnji sa Međunarodnim sudom. Da li vi želite nešto da dodate tome šta već piše u dokumentu?

PREDSTAVNIK VLADE SRJ ŠARKIĆ: Uvažene sudije, dozvolite mi najpre da izrazim svoje duboko poštovanje i da vam prenesem poštovanje Savezne Republike Jugoslavije i Ministarstva pravde čiji sam ovde predstavnik. Naše opredeljenje za saradnju sa Tribunalom i za utvrđivanjem pune istine oko događaja koji su iza nas je rezultiralo donošenjem Zakona koji je osnov za davanje ovih garancija. Dozvolite sasvim kratko da podvučem nekoliko argumenata koji se nama čine veoma značajnim u prilog usvajanja podnetog zahteva. To je pre svega, svakako opšti princip prezumpcije nevinosti, drugo sigurno i činjenica da pritvor nije kazna već da je to mera obezbeđenja, a s obzirom da se okrivljeni dobrovoljno predao, nama se čini da je to upravo razlog da se usvoji njegov zahtev. Treći argument je i činjenica da je i ranije ponašanje okrivljenog bilo van kriminogene zone. To ni u kom slučaju ne prejudicira da li je on kriv u konkretnom slučaju po navodima tužbe, ali njegovo ranije držanje nije ukazivalo na osobu sklonu činjenju krivičnih dela. Poslednje u redu nabranjanja je svakako zdravstveno stanje, jer sam u ime savezne vlade lično vodio pregovore oko dolaska i tada se pokazalo za gospodina Mrkšića da je on zaista imao teške kardiovaskularne probleme i u dogovoru sa tužiocem mi smo čak i produžili vreme uprkos činjenici da je on ranije hteo da dođe, a za to je Tužilaštvo dalo saglasnost dok se nije završio medicinski tretman koji je tada bio prisutan. Što se tiče garancija uvažene sudije, želim da kažem da se one u slučajevima gde je Sud usvojio ove garancije u potpunosti poštuju, da će se i u ovom konkretnom slučaju u potpunosti poštovati, jer se i prema odredbama novousvojenog Zakona o krivičnom postupku predviđaju određene mere koje mogu biti dovoljna garancija, a to je da se ne može napuštati lice mesta, obavezno javljanje državnim organima i slično. Završio bih sa jednim uverenjem da bi vaša pozitivna odluka uvažene sudije, sigurno doprinela boljem i čvršćem povezivanju i saradnji sa Tribunalom, a s druge strane, ovome čoveku pomoglo u prevazilaženju pre svega trenutnih zdravstvenih problema i naravno u situaciji da se dobro pripremi za svoju odbranu. Što se tiče garancija Savezne Republike Jugoslavije i Republike Srbije ja vas lično uveravam kao čovek koji na tim poslovima neposredno radi da će se one u potpunosti ispoštovati i da će on biti dostupan Tribunalu u svakom trenutku bilo da se radi o kontaktima Tužilaštva bilo da to bude po vašem pozivu. Još jedanput, primite moje duboko poštovanje. Hvala.

SUDIJA SCHOMBURG: Hvala na ovim dodatnim razjašnjenjima. I nema nikakve sumnje da ovaj Sud ceni pokret prema boljoj saradnji između ovog Suda i vaše zemlje. Ja vas takođe mogu da pozovem da i u budućnosti poboljšate standard saradnje u vezi sa ovim stvarima. I nema sumnje da ćemo to zajedno da učinimo. ali, da se vratimo na ovaj specifični slučaj. Sada je na Tužilaštvu da iznese argumente.

TUŽILAC MCKEON: Hvala, časni Sude. Ja znam da vi već imate naše pismene podneske, da ste ih pročitali, pa ću ja da iskoristim ovo vreme da odgovorim na argumente koji su izneli ovde advokati Odbrane danas popodne i u svojim ranijim dokumentima. Prvo, spomenuto je zdravlje optuženog. Želim da skrenem pažnju Suda na izveštaj kardiologa u kojem stoji da je zdravlje optuženog zapravo prilično dobro. Prema tom, izveštaju on se nalazi u dobrom stanju, nakon operacije bajpasa, nema periokardne infuzije, leva komora dobro funkcioniše, nema srčanog šuma, nema problema sa *angina pectoris* i ekokardiogram i dopler njegovog srca su dobri. Jedini problem koji je otkriven tokom pripreme izveštaja je problem sa zadebljanjem zida leve komore. To je verovatno uzrok njegovog visokog krvnog pritiska po mišljenju kardiologa. Prema tome, jedini problem s kojim smo sada suočeni je visok krvni pritisak. On je imao visoki krvni pritisak kada je otišao iz Beograda, to stoji i u zdravstvenim izveštajima odande, kardiolozi ovde vode brigu o njegovom krvnom pritisku i nema podrške argumentu da je tretman koji on može da dobije ovde u Pritvorskoj jedinici lošiji od tretmana koji bi mogao da dobije u slučaju da ode u Beograd. A upravo to je obaveza dokazivanja optuženog. Ne da pokaže da je on bolestan nego da pokaže da bi standard zdravstvene nege ovde bio niži od standarda zdravstvene nege tamo gde bi se vratio. Takođe želim da kažem da je tretman predložen u Beogradu zapravo nešto šta se svodi na 21 dan rehabilitacije. To je nešto šta može ovde da se uradi. Koliko sam ja shvatio, rehabilitacija je nešto šta se sastoji od obrazovanja pacijenta. Dakle, treba da se promene neke navike, pušenje, fizičke aktivnosti, ali dakle nema razloga da to bude razlog da se optuženi pusti na slobodu. Takođe, dozvolite mi da kažem nešto o argumentima da li će se optuženi pojaviti na suđenju. Mi smo naše argumente izneli u našim podnescima, ja bih želeo da kažem samo nekoliko stvari o stvarima koje su danas spomenute. Prvo, rečeno je da je razlog zbog koga gospodin Mrkšić nije ranije došao pred ovaj Sud to što mu je zakon odnosno pravo Jugoslavije to sprečavalo, dakle zabranjivalo. Takođe, on kaže da je zbog odluke Vojnog suda bio sprečen da dođe ovamo, da je on kao vojno lice morao da sledi takvo naređenje. Ali, ja mislim da ako pogledate šta je tačno Vojni sud rekao, videćete da su oni rekli da oni ne mogu da ga izruče ovome Sudu zato što je on jugoslovenski građanin i zakon je u to vreme bio takav da on nije mogao da bude izručen. U toj odluci nije bilo ničega šta bi njega sprečilo da se on sam dobrovoljno preda ovome Sudu. Takođe u jugoslovenskom zakonodavstvu nije bilo ničega šta bi sprečilo izručenje ili dobrovoljnu predaju. Jedina stvar koja je stajala u tim zakonima, jedino šta su ti zakoni gospodinu Mrkšiću pružili je to da je pet godina mogao da se krije pred ovim Sudom i zadržao se van jurisdikcije ovoga Suda. I jedina stvar koja se promenila pre nego što se on predao je to da više nije bilo mesta gde bi on mogao da se sakrije. Kad kažem najverovatnije, mislim tu na argumente koji smo ovde izneli, a to je da mi u ovom trenutku ne znamo kakva je vrednost garancija koju daje Srbija i Jugoslavija, jer do danas ni jedan od suoptuženih u ovom Predmetu, u ovoj optužnici nije uhapšen, ni gospodin Šljivančanin, ni gospodin Radić nisu uhapšeni. Kad bismo mi videli da se drugi oficiri jugoslovenske vojske hapse onda bi možda Tužilaštvo imalo više poverenja u to da u slučaju da se gospodin Mrkšić odluči da se ne vrati u ovaj Sud, da će on da bude uhapšen, ali danas toga nemamo. Takođe, bih hteo da spomenem još nekoliko faktora koji se nalaze u Pravilima (Rules of Procedure and Evidence) i koje

sudije trebaju da imaju na umu, a to je opasnost po svedoke. Sve dok se gospodin Mrkšić nije predao i došao pred ovaj Sud, on nije znao ko su ti svedoci i on nije posedovao izjave tih svedoka. Dakle, nije znao ko će da svedoči protiv njega. E sad, on tvrdi da u prošlosti nije bilo opasnosti po ove svedoke, dakle u poslednjih pet ili šest godina kada on nije bio ovde na Sudu, on želi da sada Sud izvede zaključak da ni danas ne postoji opasnost po te svedoke. Naravno, mi mislimo da to ne stoji, budući da on danas zna ko su ti svedoci. I na kraju, hteo bih da spomenem još jednu stvar, možda će to da promeni vaš stav u vezi sa tim, a to je ukoliko gospodin Mrkšić odluči da saraduje sa Tužilaštvom i ukoliko pristane na razgovor i na ispitivanje o svim tim događajima, dakle ukoliko do toga dođe i onda u zavisnosti od toga šta on bude rekao, šta budu njegovi odgovori, moguće je da će se ti faktori promeniti. Na primer jedan od faktora koji Sud može da uzme u obzir jeste saradnja optuženog sa Sudom i sa Tužilaštvom, a naravno da ispitivanje od strane Tužilaštva bi bio takav jedan faktor. Što se tiče opasnosti, ukoliko bi nam on dao izjavu, mi bismo u tom slučaju znali koja će da bude njegova priča na suđenju, a takođe bi onda mogli da znamo koja je potencijalna opasnost, odnosno na koji bi način on mogao da utiče na svedoke i da utiče na njihovo svedočenje. Ja takođe smatram da je važno da se ima na umu, a to je zastupnik Odbrane rekao u podnesku, to je da teret dokazivanja nije na Tužilaštvu već na optuženom. Dakle, on mora da dokaže da će da se on pojavi na suđenju i da ne predstavlja opasnost po svedoke, a mi smatramo da on nije ispunio teret dokazivanja vezano za ta pitanja.

SUDIJA SCHOMBURG: Hteo bih samo za trenutak da se vratim na pitanje opasnosti po potencijalne svedoke. Da li Tužilaštvo ima neke konkretne indicije vezano za neku konkretnu opasnost po bilo kog svedoka?

TUŽILAC MCKEON: U ovom trenutku ne, nemamo nikakve konkretne informacije o bilo kakvim pretnjama ili slično.

SUDIJA SCHOMBURG: Hvala vam.

TUŽILAC MCKEON: To bi bilo sve, časni Sude. Hvala vam.

SUDIJA SCHOMBURG: Da li Odbrana želi da replicira? Izvolite.

ADVOKAT VASIĆ: Časni Sude, samo u par rečenica po tačkama koje je moj uvaženi kolega izneo. Od mog uvaženog kolege smo čuli šta piše u izveštaju o stanju koje je veštak našao kod optuženog, ali nije rekao šta je našao. Našao je zadebljanje zida leve komore koje dovodi do pritiska koji je imao vrednost od 200 sa 100 miligrama živinog stuba, a taj pritisak se u medicini naziva malignim pritiskom koji iziskuje vrlo ozbiljan tretman i hospitalizaciju. Taj pritisak u situaciji stanja srca gospodina Mrkšića i njegove bolesti, *arteriosklerose* pogoršava, to jest slabi funkciju srčanog mišića i otvara mogućnost pojave infarkta, prevashodno ili u glavi ili u srcu. To je realna opasnost koja stoji u svetlu onoga šta je kardiolog našao. O nivou holesterola sam već govorio, ne želim da ponavljam, a o mogućnosti lečenja optuženog u Pritvorskoj jedinici ja ne bih

mnogo pričao s obzirom da sam podneo tri podneska u tom smislu tražeći da interveniša da se optuženom makar redovno meri krvni pritisak. Što se tiče predaje optuženog smatram da je valjda činjenica da se predao u trenutku kada je već trebalo da se leči ona osnova koja opredeljuje da li on priznaje ovaj Sud i da li će se pred njim pojaviti. U situaciji kada nije postojao zakon savezne države o saradnji sa Tribunalom, optuženi nije mogao doći u mogućnost da pripremi svoju odbranu, nije mogao doći do dokumenata, ni do čega. Sada je situacija drugačija. Što se tiče uticaja na svedoke, čuli smo od tužioca da nema indicije za bilo kakav direktan uticaj, ja samo hoću još jednu stvar da podvučem, a to je da po onome šta smo mi dobili od Tužilaštva, ti svedoci borave na teritoriji sasvim druge države. I ne vidim kako bi to optuženi mogao na njih da utiče. Ne bih da kažem koje države, nije bitno, ali hoću da kažem na teritoriji sasvim druge države. Van teritorije Jugoslavije. Što se tiče vrednosti garancija koje je moj uvaženi kolega spomenuo, smatram da Pretresno veće ozbiljnost i validnost garancija Republike Jugoslavije i Republike Srbije mora da ceni kroz dosadašnju saradnju po pitanju privremenog puštanja na slobodu. A čuli smo ovde od predstavnika Savezne Republike Jugoslavije, a to Pretresno veće sigurno i bolje zna da se svi uslovi koje je ova država prihvatila poštuju i da se Međunarodni sud u rokovima obaveštava o izvršenju ovih obaveza. Prema tome, mislim da je time dokazan zaista nivo saradnje koji iziskuje ovo pitanje koje smo pokrenuli. Što se tiče poslednjih navoda u pogledu saradnje sa Tužilaštvom, Odbrana je, kao što je moja cenjena koleginica danas i rekla stupila u razgovore sa tužiocem i saradnja sa Tužilaštvom nije isključena. Naprotiv, Odbrana je spremna na takvu saradnju. Ja sam i rekao koleginici da je optuženi spreman na intervju, ali kad njegovo zdravstveno stanje bude takvo da to učini bez opasnosti po sebe. Mi zaista smatramo da bi to bilo fer prema optuženom i da takvom mogućnošću u Beogradu Tužilaštvo nije uskraćeno. A što se tiče sadržine intervjua koji je pomenuo moj uvaženi kolega, optuženi je svakako dužan da govori istinu, a ne samo ono šta Tužilaštvo želi da čuje, nego istinu. Smatram da po ovom pitanju neće biti problema da optuženi kontaktira i saraduje sa predstavnicima Tužilaštva. Iako, imajući u vidu odluke Pretresnog veća u *Predmetima Šainović, Ojdanić i Gruban* ovaj element nije vezen za postojanje uslova rešenja zahteva za privremeno puštanje na slobodu. Još samo jednu stvar bih hteo da kažem je da će optuženi nalaziti na svojoj kućnoj adresi u Beogradu, Mile Vukosavljević broj 1, gde se nalazio celo vreme i nije se hteo, kao što to moj cenjeni kolega kaže, a na to ukazuje i situacija kada je dobio poziv od ovog Suda u Beogradu, on se pojavio pred tim Sudom. Hvala vam najlepše za vreme koje ste mi poklonili, Odbrana nema više ništa drugo da doda. Hvala vam.

SUDIJA SCHOMBURG: Da li Tužilaštvo želi još nešto da doda?

TUŽILAC MCKEON: Biću veoma kratak časni Sude. Što se tiče zdravlja optuženog, u izveštaju ne stoji ništa šta ukazuje da je njegov visok krvni pritisak i zadebljanja zidova komore prouzrokovano pritvorom ili da bi se stanje poboljšalo ukoliko on ne bi bio u pritvoru. Takođe je rečeno da je on spreman na razgovor sa Tužilaštvom kada to ne bi predstavljalo rizik po njegovo zdravlje. Ja bih bio iznenađen ukoliko, ako bi bio pušten na slobodu i recimo da se on vrati u Beograd da razgovor s njim ne bi predstavljao rizik po zdravlje barem u mentalnom smislu, jer on je ovde da bi se s njim

razgovoraralo i ukoliko on može da pokaže da će da saraduje, onda nema nikakve opasnosti. Što se tiče prethodnih garancija da su one do sada ispunjavane, jedina garancija koja se odnosi na njegovo pojavljivanje pred Sudom je da ukoliko on pobegne da će da ga uhvate i vrate. Međutim, mi nismo do sada čuli spremnost da se izdaju garancije vezane za to. Što se tiče situacije vezane za Radića i Šljivančanina koji nisu uhapšeni to u stvari ukazuje da on verovatno u toj situaciji ne bi bio uhapšen. Hvala vam časni Sude.

ADVOKAT VASIĆ: Ja ne bih da ovo potraje do beskraj. Samo bih jednu stvar rekao. U lekarskom izveštaju stoji da je "glavobolja, nesvestica, stanje na koje se žali optuženi posledica jakog stresa do kojeg je došlo u Pritvorskoj jedinici. Prosto je neverovatno da možemo tvrditi da u ovakvoj stresnoj situaciji njegov krvni pritisak ne ide na gore". Mislim da takav zaključak nikad ne bi stajao. A što se tiče ovog drugog Odbrana mora da potencira još jednom da se optuženi pojavio ovde dobrovoljno u trenutku kada je trebalo da je na lečenju. Valjda to dovoljno govori da će se u svakoj situaciji pojaviti pred Sudom, kada Sud za to da nalog. Hvala vam najlepše.

SUDIJA SCHOMBURG: Hvala vam. Mislim da smo shvatili argumente jedne i druge strane. Sada se obraćam optuženom. On ima osnovno pravo da se obrati Pretresnom veću budući da se radi o njegovoj slobodi odnosno u ovom slučaju o ukidanju slobode, tako da je sada na vama ukoliko želite da se obratite Pretresnom veću. Ali pre toga hteo bih da vas upozorim kao što sam to učinio prošli put tokom prvog pojavljivanja, vi imate pravo da ništa ne kažete. Naravno ukoliko želite, možete da nam se obratite.

OPTUŽENI MRKŠIĆ: Časni Sude, prvo da vam se zahvalim oko onog prvog mog dolaska ovde i pojavljivanja što ste dali nalog da se izvrše pregledi, posebno se vodi računa o mom zdravlju. Kako ste vi i dali nalog, tako su i postupali. Nemam ništa da kažem loše o Pritvorskoj jedinici i odnosu upravnika i osoblja prema meni. Takođe, nemam ništa posebno da kažem u odnosu na profesora kardiologa koji se potrudio da na osnovu relevantnih tehničkih mogućnosti utvrdimo stvarno stanje. Međutim, vidim ovde da izgleda bolje poznaju moje zdravstveno stanje drugi nego što ja sam to treba da znam. Ja sam u razgovoru sa profesorom... Mi smo takođe došli do zaključka da su to objektivna stanja koja su oni utvrdili putem eho snimanja i putem pregleda. Ostaju takođe ta subjektivna stanja koja čovek oseća, a koja ne možemo da vidimo ni na jednom snimku. Rekao mi je profesor da sada mogu slobodno da izvodim neke vežbe, radnje, one što ostale moje kolege pritvorenici rade kroz sportske aktivnosti međutim ja sam pokušao, ali dobio sam odmah veliki teret i gušenje, jer nemam snage to da uradim. Ja sam sa svojim dolaskom od Pritvorske jedinice do ovde toliki teret nosio, dali su mi prsluk onaj od 15 kila da sam ja jedva došao. I kada su mi izmerili pritisak ovde kad sam došao taj pritisak je opet bio 200 sa 100. Takođe neki dan nije radio lift, pa sam morao ići uz stepenice. Taj moj izlazak uz stepenice meni je stvarao poteškoće. Profesor se slaže da samo mesto pritvora u Hagu ovde i sama nadmorska visina utiče, meteorološki utiče na stanje pritiska. Jer to je površina ispod površine mora. Sama Pritvorska jedinica utiče na to da se čovek oseća... Jer pritvor može biti od zlata, on je pritvor. I to utiče na sposobnost i zdravlje čoveka. Ja kad sam rekao da osećam ovaj, i

pritiske ovde, a neki put osećam kao da me uzme neko pa da mi štupa unutra. To je verovatno od mamarije koja mi je ugrađena sa rebara na srce kao premoščavanje. Kaže vremenom će to sve proći. Po tome kako to stvar teče treba još određeno vreme da bi se sve to stabilizovalo i leglo na svoje mesto. I on mi profesor kaže da taj rizik postoji i dalje da zbog visokog pritiska dođe do oštećenja moždanih krvnih sudova. Ne mora doći do infarkta, zato sam ja i operisan da bi se spasio *angina pectoris*, a ne da bi je ponovo imao. I normalno od svega toga došlo je do pojave masnoća u krvi koja je jedan od uzroka stvaranja novih trombova. I što je njih sada zabrinulo i sad su mi počeli davati terapiju i lek protiv holesterola. Međutim ovde je dug period kad se prijavite za lekarski, bilo koji lekarski pregled komplikovaniji, to je dug period čekanja ovde, to ide na civilne ustanove Haga, Haške bolnice gde sam ja čekaao skoro mesec dana pregled. Tako da jedino je to moja primedba, ali objektivni uslovi su takvi. Molim... Unapred se zahvaljujem da li će biti to puštanje da se branim sa slobode ili neće, to ja ne znam, to je vaša odluka i stvar vaše savesti i odluke Suda. Naime ne stoji da sam ja neki potencijalni begunac ili bilo šta drugo, ipak sam ja jedan general koji je školovan od 1968. godine, pa na ovamo, nisam neki general civil, pa postao i bavio se ovim našim stvarima na Balkanu, imam svoju čast i ponos i ko god je hteo mogao me je naći na stanu i pre mog pojavljivanja u Hagu. Kancelarije smo imali tamo, nisu dolazili, nisu se interesovali, a normalno kad je donešen Zakon vidio sam da stoji država, da stoji neko iza mene i normalno ja nisam imao šta drugo da radim nego odmah prvi da se prijavim, da dođem ovde pred ovaj Sud. Kao što će kad se moje stanje stabilizuje, ovo što je rekao i moj advokat, taj što insistira tužba, normalno na sve moguće načine saradivati, jer mene interesuje istina. Isto kao što interesuje istina i tužioca. Toliko, hvala.

SUDIJA SCHOMBURG: Hvala vam. Pretresno veće će doneti odluku po ovom zahtevu što je pre moguće i to u pisanoj formi. A ovim smo završili raspravu u ovom predmetu za danas.

